

KAD ODEŠ S OTOKA, A ZAUVIJEK OSTANEŠ NA NJEMU

Dunja Dragojević Kersten, Bonn (Njemačka)
suncokret99@yahoo.com

Stojim na palubi Korčule. Zima mi je, vjetar je već jesenski oštar, ipak je sredina listopada. Ali uvijek stojim na palubi i opraštam se pogledom od Vale dok trajekt ne zamakne za Proizdom, dok mi se ne zatvori pogled na Pernu, a u grlu ostane nekoliko progutanih suza i jedna velika knedla. Nekad je ta knedla manja, nekad veća, ali je uvijek bolna. Ovoga puta je posebno velika, jer odlazim s upitnikom većim nego što je lanterna od Proizda. Kad ću se opet vratiti? Hoću li se moći vratiti? Hoće li se korona ponovno postaviti na put između mog bonskog i mog velolučkog doma? Hoće li se mojima nešto dogoditi, a ja neću moći biti tu? U vremenima u kojima je teško planirati dan koji slijedi, putovanje na drugi kraj Europe se čini kao igranje na lutriji. Mislim, dok mi pred očima prolaze Tudorovica, Gradina, Stračinčica, Pelegrin, na mog rođaka koji se nije rodio u Luci, ali mu je barem pola srca u njoj, i koji je jednom rekao kako on nema osjećaj da je godinu dana stariji kada proslavi rođendan nego kada trajekt na kraju ljeta ostavi iza sebe lušku valu s njim na palubi. Meni se čini da sam nakon ovog odlaska barem pet godina starija, možda zato što sam svaki, ionako intenzivni, dan koji sam provela u Luci nakon što je koronavirus zavladao svijetom i našim životima doživjela - još intenzivnije.

Sedam luških godina

Oni koji me znaju potvrdit će vam da meni baš i nije trebala pandemija da bih shvatila što ostavljam i bez čega živim svih onih dana, mjeseci, godina koje nisam na Otoku. A takvih je puno – znatno više nego onih koje sam provela na Otoku. Što sam starija, to manje vjerujem da je slučaj htio da se na njemu rodim, a više neraskidiva veza između mene i moga škoja stvorena još dok se moja mama po njemu šetala sa mnom u truhu. Nije slučajno, skoro sam pa sigurna, da mi u dokumentima kao mjesto rođenja stoji Vela Luka, a ne Split - grad u kojemu se nalazi rođilište za koje je moja mama tog kolovoza ranih 70-ih već bila spakirala kofer. U njega smo sedam godina kasnije odselili, između ostalog i zato da bih ja mogla lakše krenuti životnim stazama koje izaberem. Sedam godina. Samo sedam od mojih 47 godina sam živjela u Veloj Luci, a niti jedno mjesto na svijetu ne osjećam više kao svoj dom nego valu u kojoj sam se rodila. U njoj sam naučila što znači obitelj, što je ljubav, a što zaljubljenost, što su dobri, a što loši ljudi, što je život, ali i što smrt.

Odlazila sam s godinama sve dalje od Otoka – nakon završene osnovne i srednje škole u Splitu na fakultet u Zagreb, pa još dalje, u Njemačku, u Ameriku

Foto: Axel Kersten

– ali uvijek sam mu se s jednakim žarom vraćala. Na svim tim mojim životnim destinacijama mi je bilo sve samo ne dosadno: u Splitu sam se zaljubila u kazalište i sport, u Zagrebu sam svoju ljubav prema književnosti pretočila ne samo u diplomu nego i u profesiju - novinarski zanat ispekla na Radiju 101 i na njemu proživjela vjerojatno najuzbudljivije dane svoje karijere. Već skoro pola života živim i radim u Njemačkoj, zemlji koja me naučila živjeti u dostojanstvu i respektirati sebe, a prije svega druge. U Bonnu sam svila svoje radno i obiteljsko gnijezdo - toplo, sigurno, udobno. Moj suprug je Nijemac, ali sam ga naučila slušati Olivera, moja djeca su se rodila u Njemačkoj, ali znam ih uloviti kako pjevuše „Velu Luku mala ne zaboravi“. Na našem bonskom balkonu koji gleda na sočno zeleni, njemački vrt visi

Stojim na palubi Korčule. Zima mi je, vjetar je već jesenski oštar... Ali uvijek stojim na palubi i opraštam se pogledom od Vale dok trajekt ne zamakne za Proizdom, dok mi se ne zatvori pogled na Pernu, a u grlu ostane nekoliko progutanih suza i jedna velika knedla. Nekad je ta knedla manja, nekad veća, ali je uvijek bolna.

Srednji bili bok u Bonnu. Foto: autorica

zelena tabla s natpisom „Srednji bili bok“. Na tom balkonu sam godinama u mislima i telefonskim razgovorima gradila svoj velolučki dom. Graditi kuću je pothvat, graditi je na otoku je podvig, a graditi je iz Njemačke je, često mi se činilo, nemoguća misija. Ali san je postao stvarnost: Arsenova „kuća pored mora“ je postala moja; moj dom s adresom u Stračinčici i pogledom na Kamenjak.

Sidro u Stračinčici

Gradeći ga, boreći se sa svim građevinskim i birokratskim izazovima, obnavljala sam stara prijateljstva i nalazila nova, upoznavala ili ponovno otkrivala divne ljude koji su u mojih prvih sedam godina života bili usputni i blijedi ili važni i živi likovi. Sidro koje me sva ova desetljeća vuklo prema Luci zakačilo se još jače. I sada ga pokušavam, a da se „ne obadaju“, zavezati svojoj djeci za nogu.

Slažem s njima kockice mozaika, robu što se sada već suši na luškoj šetnici, pokazujem im rupe

U Bonnu sam svila svoje radno i obiteljsko gnijezdo - toplo, sigurno, udobno... Na našem bonskom balkonu koji gleda na sočno zeleni, njemački vrt visi zelena tabla s natpisom „Srednji bili bok“. Na tom balkonu sam godinama u mislima i telefonskim razgovorima gradila svoj velolučki dom.

na mrkintama po Proizdu koje mogu iskoristiti za vezati brod, šaljem ih na treninge Hajduka i igram s njima tenis ispod Adrije nadajući se da će jednoga dana sve to raditi bez mene – i kad mene ne bude.

Pogled s terase u Stračinčici i moja djeca. Foto: autorica

U mojem novinarskom uredu redakcije Deutsche welle u Bonnu. Na zaslonu kompjutera vidi se Kamenjak.

Ne znam hoće li se jednoga dana i mojoj djeci stezati grlo kada trajekt bude ostavljao velolušku valu, ali se nadam da će im kao meni srce poskočiti od radosti kada budu dolazili u nju, a netko u salonu kaže: „Evo, ćapali smo se Proizda.“

Vodim ih u masline i pričam im kako su se meni, kad sam bila stara kao oni, smrzavali prsti dok smo kupili masline, a sada ujutro beremo masline, a popodne se kupamo. Učim ih „parat“ lumpare i jesti ježine. Skačem s njima na valove u Srednjem boku. Pokazujem im grobove dida koje nisu upoznali i pogled s luškog groblja. Nosimo cvijeće bakama koje smo godinama posjećivali u staračkom domu prije nego što su konačno našle mir pod čempresima. Vodim ih u Amora na Hum i Gulina na malo ribe,

malo mesa i malo klapske pjesme. Berem s njima smokve i kupine, tražim ispod maslina ciklame i gljive. Prijavljujem ih na radionice za pravljenje lumblije i puštam da ih opiju mirisi varenika, cimeta, aniža, suhog voća. Pričam im priče iz mog djetinjstva nadajući se da će se utkati u njihovo.

„Evo, ćapali smo se Proizda“

Ako su Marcelu Proustu mrvice onog dosadnog kolačića *madeleine* vratile sva sjećanja, mirise i okuse djetinjstva u Combrayu, mislim si, onda bi mojoj djeci eksplozija okusa kad zagrizu u lumbliju morala u sekundi vratiti sva sjećanja na Luku. Ne znam hoće li se jednoga dana i njima stezati grlo kada trajekt bude ostavljao velolušku valu, ali se nadam da će im kao meni srce poskočiti od radosti kada budu dolazili u nju, a netko u salonu kaže: „Evo, ćapali smo se Proizda.“

Prizivam tu rečenicu u sjećanje dok se Perna zatvara pred mojim pogledom i znam da će mi ona dati snage za još jednu dugu, hladnu zimu bez mog otoka – ovoga puta možda još i dužu nego inače.